

KS 2004-04-21

Ärende nr 12.

**Yttrande över Ansvarskommitténs delbetänkande
”Utvecklingskraft för hållbar välfärd”, SOU
2003:123, Remiss från Finansdepartementet
Dnr 009-271/2004**

Ann-Margarethe Livh (v)

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta

att som svar på denna remiss överlämna och delvis åberopa föreliggande promemoria samt

att därutöver anföra följande:

Ansvarskommitténs delbetänkande berör för medborgare oerhört viktiga välfärdsfrågor. Delvis kan vi ansluta oss till de slutsatser som Stadsledningskontoret i Stockholms stad har kommit fram till, men har även avvikande meningar i vissa delar. Dessutom vill vi att kommittén i sitt fortsatta arbete belyser ytterligare aspekter på välfärdsfrågor enligt vad som anförs nedan.

- ? **Ekonomisk tillväxt** är naturligtvis viktigt för välfärden och därför är det viktigt att bekämpa arbetslöshet. Vi anser dock inte att ekonomisk tillväxt är enda sättet att undvika nedskärningar i den grundläggande välfärden, utan minst lika viktigt för en fungerande välfärd för alla är **hur samhällets resurser fördelas till exempel mellan den privata och den offentliga konsumtionen**. Under de senaste decennierna har den offentliga konsumtionens andel i förhållande till den privata konsumtionen minskat betydligt. Utredningar pekar på att utrymmet för den privata konsumtionen kommer ytterligare att öka. Frågan är då hur vi ska använda detta utrymme, som varierar kraftigt från hushåll till hushåll? Det finns krafter i samhället som förespråkar att hushållen i högre grad skall avgiftsfinansiera sina välfärdstjänster. Vi menar dock att skattefinansiering ur fördelningspolitisk synvinkel är ett betydligt bättre sätt att finansiera välfärden. **Skatteuttaget** spelar således enligt vår mening en avgörande roll för vilka välfärdstjänster som kan erbjudas landets invånare.
- ? Var de **nya jobben** ska skapas är i högsta grad beroende av fördelningen av samhällets resurser (se ovan).
- ? Vi anser att den generella välfärden i huvudsak skall vara **solidariskt finansierad via skatter** (se ovan).
- ? **Skatteutjämnningssystemets** främsta syfte skall vara att skapa samma förutsättningar för välfärden oavsett var i landet man råkar bo.
- ? Det är också viktigt att samma grundläggande välfärd finns att tillgå oavsett var i landet man bor, även om lokala förutsättningar naturligtvis skall beaktas när man utformar välfärdstjänsterna. Därför är det **viktigt med en ramlagstiftning** som stipulerar vilka grundläggande välfärdstjänster som landets invånare är berättigade till.

- ? **Finansieringsprincipen** skall gälla, vilket innebär att om staten fattar beslut som innebär ökade åtaganden för kommuner och landsting, så skall motsvarande resurser tillskjutas kommunsektorn.
- ? **Rättighetslagstiftningarna** (LSS och SoL) har varit **bra för många grupper** som kanske haft svårt att hävda sin rätt gentemot kommuner och landsting. Därför anser vi att **vi inte skall försämra eller luckra upp denna lagstiftning**. Det är viktigt att utgå från t.ex. funktionshindrades eller invandrades perspektiv och att jämlikhetskrav och likabehandling tillgodoses inom olika samhällsområden. Däremot är det nödvändigt att tillräckliga resurser tillförs kommuner och landsting för att man skall kunna efterleva lagstiftningens intentioner (se ovan). Alternativet är att staten övertar kostnadsansvaret helt från kommuner när det gäller t.ex. LSS-kostnader.
- ? Inget talar för att det finns någon stor potential att föra över vård och omsorgsinsatser från landsting/kommun till anhöriga och andra närstående. Snarare kan det krävas insatser för att behålla anhöriginisatserna på dagens nivå. **Det civila samhället** – bl.a. familjen och frivilligorganisationerna - skall endast ha en kompletterande roll för samhällets välfärdstjänster.
- ? När det gäller **det förebyggande hälsoarbetet och rehabiliteringen** så borde arbetsgivarna ta ett ökat ansvar gentemot sina anställda. Här finns således en potential för att åtminstone något minska samhällets kostnader för sjukskrivningar och förtidspensioneringar.
- ? I ett samhälle där det blir ont om arbetskraft, och där kunskap blir allt viktigare och människor inte är enkelt utbytbara i arbetslivet är det angeläget att underlätta för äldre att kunna kombinera önskan om ett fritt pensionärsliv med att kunna stanna kvar i arbetslivet. Med andra ord måste förutsättningar skapas för **en bättre flexibilitet i övergången mellan arbetsliv och pension** och olika hinder för deltagande i arbetsliv minimeras.
- ? Fokus måste också läggas på hur man skall kunna **minska de ökade klyftorna och den ökade segregationen i samhället**.
- ? Det är också viktigt att i det fortsatta arbetet **analysera vad utförsäljningar av gemensamma tillgångar, privatiseringar av verksamheter, pengssystem o.s.v. inneburit för välfärdstjänsterna och kostnadsutvecklingen i något längre perspektiv** (såväl för samhället som för individerna) samt att dra lärdom av de vunna erfarenheterna. Om man kommer fram till att detta varit kostnadsdrivande och negativt för välfärden så måste man också kunna ompröva politiken. Detta gäller på alla beslutsnivåer (stat, landsting/region, kommuner).
- ? I likhet med Stadsledningskontoret anser vi att Ansvarsutredningen **bör tydliggöra/ev. ompröva ansvarsgränserna mellan kommuner och landsting t.ex. när det gäller äldreomsorgen och psykiatrin**. Även mellan **Länsstyrelserna och landstinget** behövs en tydligare ansvarsfördelning för att undvika dubbelarbete och vi anser att all samordning och planering av **regionala frågor bör ligga på ett demokratiskt direktvalt organ**.
- ? När det gäller **ansvaret för arbetsmarknadsfrågorna** så anser vi att huvudansvaret även framöver skall ligga på staten, även om kommuner också skall ta sin del av ansvaret inom det regelsystem som finns på området.
- ? I likhet med Stadsledningskontoret anser vi att Ansvarskommittén bör studera i vilken utsträckning **bristen på högskoleplatser i Stockholmsregionen** utgör ett hinder för tillväxt. Ökat antal högskoleplatser i regionen förutsätter dock också **kraftigt ökat antal studentbostäder**.
- ? Det bör också studeras hur tillväxtregioner med brist på bostäder kan **stimuleras till ökat byggande genom t.ex. ökade statliga subventioner till byggsektorn**.

- ? I likhet med Stadsledningskontoret anser vi att **så mycket makt som möjligt skall ligga på direktvalda politiska organ**, eftersom indirekt valda politiska organ ger en otydlig ansvarsfördelning och är därmed svårare att ställa till svars.
- ? I det fortsatta arbetet är det också viktigt att studera **EU:s påverkan** på den svenska samhällsorganisationen och dess välfärdstjänster.